

Moron, idiot eller imbesil?

Det var en gang da det fantes både buskmenn, fanter, idioter og åndssvake. Hver generasjon forandrer og tar i bruk nye ord, og mange av de gamle ordene dør ut eller moderniseres. Språket vårt er i stadig utvikling. Det har det alltid vært, og kommer alltid til å være. Sett med nåtidens briller reagerer vi på språkbruken i denne artikkelen om intelligensprøver for voksne i Tidsskriftet nr. 15/1923 hvor man skriver om idioter, imbesiler og moroner. De forskjellige metodene for testing av voksne diskuteres, og det er enighet om at intelligenstesting av barn er av uvurderlig nytte «... til at skille ut særlig de underbegavede ...». Meningene er imidlertid delte når det gjelder bruk av de samme testmetodene på voksne (Tidsskr Nor Legeforen 1923; 43: 807–15).

Ser vi på etymologien til ordene, blir språkbruken litt mer forståelig. Ordet moron kommer fra gresk, er nøytrum av moros og betyr sløv. Idiot stammer også fra gresk og betyr egentlig en uvitende person, av idios. Til slutt har vi imbesil, som stammer fra latin og betyr veik eller sykelig.

Om intelligensprøver for voksne

(Foredrag ved den skandinaviske psykiatriske kongress i Stockholm den 5te september 1922).

Av **Hans Evensen**, Gaustad asyl.

(...) At de praktiske færdigheter utvikles med aarene, mens I Q blir den samme, gjør det naturligvis umulig at foreta en sammenligning mellem det arbeide, som barn og vokse paa samme alderstrin kan gjøre. Hvis man ser på den skal for praktisk færdighet, som Goddard ²⁾ har opstillet for aandsvake paa de forskjellige I A-trin, vil man f. eks. se, at skuring (av gulver) og istandsættelse (av tòi) først læres paa 9 aars trinnet; men vi har f. eks. paa Gaustad f. t. en 54 aar gml. kv. idiot henimot 7 aars trinnet, som kan strikke et strømpeskraft paa en vis, men vel ikke hælen, er flink til at skure og derfor gjør megen nytte for sig. (...)

²⁾ Henry Herbert Goddard: Feeble-mindedness, its causes and consequences. Macmillan, New York, 1920.

814

Om intelligensprøver for voksne.

De aandsvakes praktiske færdighet. (Efter Goddard).

I A	Praktisk færdighet	Grad	
Under 1 aar	a) Hjelpeløs. b) Kan gaa. c) Spontan opmærksomhet.	Lavtstaaende.	Idiot.
1 aar	Tar selv næring, men spiser hvad-somhelst.	Middels.	
2 »	Gjør forskjel paa mat og uspiselig.	Høitstaaende.	
3 aar	Kan ikke arbeide. Leker litt.	Lavtstaaende.	Imbecil.
4 »	Prøver at hjelpe til.	Middels.	
5 »	Bare enkle gjøremaal.	Høitstaaende.	
6 »	Gjøremaal av kort varighet. Vasker op.		
7 »	Smaaerind i huset. Støver av.		
8 aar	Erinder. Let arbeide. Reder op.	Lavtstaaende.	Moron.
9 »	Tyngre arbeide. Skurer. Reparerer. Lægger mursten. Har omsorg for baderum.	Middels.	
10 »	God anstaltshjelp. Rutinearbeide.		
11 »	Ganske sammensat arbeide ved bare leilighetsvis tilsyn.		
12 »	Bruker maskiner. Kan passe dyr. Trænger ikke overvaakning for rutinearbeide. Kan ikke planlægge.	Høitstaaende.	